

Gazdaság

Subnational level

40% of population & 70% of GDP

Ader Janos egy
klímakonferencián.
Csopp a tengerben

MTI / BRUZSAK NOÉMI

| KLÍMASTRATÉGIA | PROPAGANDA | BIZONYTALANSÁGOK |

Energia, politika

Bombasztikusnak szánt bejelentésekkel igyekszik leplezni a kormány a hazai energiapolitika gyengeségeit. Magyarországnak valójában nincs éghajlatvédelmi programja.

A külföldi szereplésén a klímavédelem (és a vízügyek) élharcosának szerepében feszítő Áder János mert nagyot álmodni: a New York-i nem kormányzati klíma-csúcstalálkozón azzal örvendeztette meg a hallgatóságot, hogy Magyarország 2050-re 85 százalékkal csökkenti a globális felmelegedést okozó szén-dioxid kibocsátását az 1990-eshez képest, az áramtermelést pedig 2030-ra 90-95 százalékban szén-dioxid-mentessé teszi az atom- és a napenergia felhasználása révén. Az államfő szeptemberi kijelentését egy szerényebb, budapesti konferencián a múlt héten azzal toldotta meg Kaderják Péter energia- és klímaügyekért felelős államtitkár, hogy Magyarország 2030-ra 40 százalékkal tudja csökkenteni az üvegházhatású gázok kibocsátását, szintén az 1990-es bázishoz mérve. Az ígéretes jövő az új nemzeti energiastratégiának köszön-

hető, ami szavai szerint egyelőre „készül”.

A merész állítások háttérben inkább a nemzeti imázs fényezése, semmint tényleges, a klímavédelmi célokat követő energiapolitika állhat. A budapesti eseménnyel szinte egyszerre kezdődött Katowicében az a nemzetközi konferencia, ami a félsikernek is nehezen tekinthető párizsi találkozó után újabb lökést adna egy globális éghajlatvédelmi megállapodásnak. Egyre nehezebben vitatható az a tudományos tézis, hogy a földi klíma általános melegedésének, ezen belül az egyre gyakoribb szélsőséges időjárásnak az emberi tevékenységből származó egyre nagyobb mennyiségű üvegházhatású gáz az oka. (A legjelentősebb ilyen a szén-dioxid, továbbá a metán, kisebb tömegűek a fluórozott szénhidrogének, a freonok, a halonok, a dinitrogén-oxid és a kén-hexafluorid.) A magyar

Szabó Gábor
szabo.gabor@hvg.hu

éghajlatvédelmi stratégiában valóban szerepel az Áder által említett és kétségkívül nagyon jól festő távlati kibocsátáscsökkentés; a – némi jóindulattal mondván: kegyes – csalás az, hogy az államfő úgy állítja be, mintha ez reális célkitűzése lenne a hazai energiapolitikának. Holott ilyesmiről szó sincs, a dokumentumban mindössze egy becslés szerepel az üvegházhatású gázok várható hazai kibocsátásáról: „2050-re a csökkenés 34 százalék (maximumpálya) és 85 százalék (minimumpálya) között lehet.” Vagyis Áder egy valószínűtlen szélsőértéket állít be teljesíthető célként.

Kaderják rövidebb távra tekint, és látszólag nem is lehetetlen elérni a kibocsátás 40 százalékos csökkentését. Elvégre 34,5 százalékos értékkel már 2016-ban is közel álltunk ehhez a célszámhoz. Csakhogy 1990 után évekig stag-

nált a gazdaság, 2008 után újabb válság következett, az élénkülés pedig rendre a szén-dioxid-kibocsátás növekedésével járt. 2013-ban például 39 százalékkal múltalul az emisszió az 1990-es bázisévit, vagyis utána három év alatt 4,5 százalékkal nőtt a kibocsátás. Jelezve, hogy valójában a klímavédelmi megfontolások nem szerepelnek a kormányzati prioritások között. A legkézzelfoghatóbban épp az októberben, másfél hónappal a katowicei konferencia előtt végre elfogadott nemzeti éghajlatvédelmi stratégia sorsa jelzi ezt. Az első ilyen nevet viselő dokumentumot 2008-ban fogadta el az Országgyűlés, s azt elvileg ötévente kell felülvizsgálni. Azaz először 2013-ban kellett volna. Az akkor a parlament elé terjesztett dokumentum tárgyalását azonban nem vették napirendre, sőt a kormány 2015-ben visszavonta az előterjesztést, majd 2017-ben – az időközben megtartott párizsi klímakonferenciához igazítva néhány számot átírva, amúgy változatlan tartalommal – újra benyújtotta. Időszerepességét jelzi, hogy előterjesztőként Seszták Miklós neve szerepel rajta, akinek funkciója és tárcája az ideai választások után megszűnt. Mivel a stratégia csak lehetséges fejlődési pályákat rajzol fel, klímaprogramja pedig nincs a kormánynak, nem lehet megalapozott kijelentéseket tenni a jövőben várható kibocsátásokról.

Annyi igaz, hogy a párizsi megállapodásban az unió 2030-ra 40 százalékos kibocsátáscsökkentést vállalt a tagországok összességére. Kaderják legutóbbi bejelentése arra utalhat, hogy ezt az átlagot Magyarország is be akarja tartani. A HVG számára elérhetetlennek bizonyult államtitkár előadásában utalt rá, hogy az innovatív energiatakarékosági megoldásokon kívül sokat vár az épületenergetikai és -szigetelési beruházásoktól, valamint a megújuló energiák térnyerésétől. A villamosenergia-rendszert irányító Mavir Zrt. nem ennyire derűlátó. Legfrissebb kapacitáselemzésében – hasonlóan a korábbiakhoz – kifejezetten aggódik a megújulók térnyerése miatt, attól tartva, hogy a napsütés- és szélmentes időben

Civilek ereje

„A drága, de alacsony növekményköltségű atomerőművek kellő kihasználásához szükség lehet tárolós megoldásokra, így például a kézenfekvő szivattyús-tározós víz-erőműre. Arra is fel kell készülni, hogy nagy atomerőműves termelési részarány mellett az atomerőmű-kihasználás csökkenni fog” – olvasható a Mavir tavalyi kapacitáselemzésében. Az idén kiadott tanulmány diplomatikusan nem ejt szót erről, jölehet a 2000-es évtizedben a Magyar Villamos Művek még 15 helyszínen vizsgálta egy ilyen beruházás megvalósíthatóságát. Európa szinte minden országában számottevő szivattyús tározós kapacitás épült, és jelenleg is bővülnek

a másodpercek alatt indítható, a pillanatnyi áramfelesleggel egy felső tározóba vizet szivattyúzós, szükség esetén pedig a víz leeresztésével áramot (vissza)termelő egységek. Ezek jól szolgálják mind az atomerőmű jobb kapacitáskihasználását, mind a nap-és szél-erőművek ingadozó termelésének kiegyenlítését.

Már ahol működnek. Magyarországon ugyanis – mint kinevezése utáni tavalyi sajtótájékoztatóján kérdésünkre Süli János elmondta – „nagyon erős a civil környezetvédő mozgalmak ellenállása”. Meglepő érvelés, hiszen ilyesminek – beruházási szándék híján – mostanság semmi jele, a civilek Paks II.-ellenessége viszont láthatóan nem zavarja a minisztert.

kevésnek bizonyul majd a tartalék. A pesszimista forgatókönyv szerint Paks II. blokkjai csak 2032-től kezdenek termelni, a forrástöbblet addig főleg a napelemek terjedésének lesz köszönhető, és továbbra sem nő a szélturbinás kapacitás a Mavir által megszabott 330 megawatt fölé. A szabályozás (hogy mindig pontosan annyi áram álljon rendelkezésre, amennyi a fogyasztás) egyik legkézenfekvőbb módja a gyorsan indítható gázturbinás erőművek bevetése, ám újak építése reálisan nem várható, mert egyelőre a meglévők kihasználtsága is alacsony, mivel olcsóbb importálni a hiányzó áramot. Nem sokkal lenne jobb a helyzet, ha Paks II. netán időben elkészülne, megfelelő tartalékolási lehetőség

A Greenpeace tiltakozása Paks II. ellen. Zavaros érvelés

fontosabb a nemzeti imázs, mint a klíma-védelem

híján ugyanis „komoly problémát, illetve többletköltséget okozhat a (...) frekvenciatartási kötelezettség teljesítése, illetve a megfelelő mennyiségű szabályozási tartalék fenntartása”. Utóbbiak iránt „az időjárásfüggő termelés térnyerésével már a tervezett erőművi beruházások megvalósulása esetén sem biztosítható a szabályozási tartalékigény”. E kockázatok megfelelő intézkedésekkel mérsékelhetők, „ezek jelenthetnek akár jogszabály-módosítást is” – vetíti előre a jelenleg a napelemes rendszerekbe investálók számára előnyös szabályozás megváltoztatásának igényét a rendszerirányító Mavir. Ez pedig a belengetett nagyszabású üvegházgáz-csökkentési ígéretnek a realitását is megkérdőjelezi. ■